

SARS e itlama go fihlelela Dikoleka tša Motšhelo ka Kaonafalo le Potlako ka 2025/26

Tshwane, 21 Mei 2025 — Ditirelo tša Motšhelo tša Afrika Borwa (SARS) di lemogile ditlhohlo tša tšhelete tšeo naga e lebanego le tšona. Ga re šikinyege ka boitlamo bja rena bja go direla ka potego le phethagalo. SARS e bapala karolo e bohlokwa kudu ya go koleka metšhelo ye e thekgago phihlelelo ya ditirelo tša setšhaba. Re amogela maikarabelo a rena a go fihlelela tekanyo ya motšhelo ya 2025/26 yeo e tlhagišitšwego ke Tona ya Ditšhelete Mra. Enoch Godongwana.

Tonakgolo, go Polelo ya gagwe ya Tekanyetšo ya ditšhelete ya lehono, o tsebišitše tekanyo ya ditseno tša ngwaga wa ditšhelete wa 2025/26 ya R1.986 trillion. Tekanyo ye ya ditseno e tla kgathlanong le bokamorago bja dipelo tša ditseno tša mafelelo tša SARS tšeo di sa lekolwago tša 2024/25, tšeo e lego R1.86 trillion, R8.9 billion go fetiša Tekanyo eo e Boeleditšwego.

2025 Kakaretšo ya Tekanyetšo ya ditšhelete.

Go tloga go le bohlokwa kudu go lemoga gore go na le šuthišo e kgolo go ikonomi ya lefase ka bophara, yeo e itemogetšego poeletšo ya tlase ke Sekhwama sa Ditšhelete sa Ditšhabatšhaba bjale ka kgolo ya ikonomi ya lefase ya 3.3% go fihla ka 2.8%. Tekololeswa ya lefase ka bophara e na le kamano thwii go ikonomi ya selegae ya 2025/26 yeo e bolelago ka GDP ya tlase, gammogo le Infleišene ya Theko ya Moreki kgathlanong le Tekanyetšo ya ditšhelete ya Matšhe 2025.

GDP ya fase ya 2025/26 e boeleditše tlase go R7.87tr (+6.3% y/y) go tšwa go R8.00tr (+7.0% y/y) yeo e begilwego go Tekanyetšo ya ditšhelete ya 2025 le R8.02tr (+6.5%) ka go Polelo ya Kotara ya gare ya Tekanyetšo (MTBPS) ya 2024. Go ya nneteng, ikonomi e letetšwe go gola ka 1.5% ka 2025/26, go tloga fase go 1.9% le 1.6% ka Tekanyetšo ya ditšhelete ya 2025 le MTBPS 2024 ka tatelano. Tebelelofase yeo e lekotšwego e laetša tebelelo ya go gwahlafala ya kgwebokgwerano ya bagwebišani ba bagolo le kgolo ya fase ya go gakatša dithulano tša kgwebo, le tikologo ya godimo ya go se dupelelege. Go tlaleletša, tebelelo e laetša mathata a kago ya ikonomi ya selegae, a bjalo ka tswalano ya dikgaoletšo tša kgokaganyo ya lotšistiki.

Ka lebaka la maemo a gabjale a boima a ikonomi ya selegae le maemo a ikonomi ya lefase ka bophara, tekanyo ya ditseno tša R1.986 trillion ke tekanyo ya tlhohlo. Tekanyo yeo e begilego ke Tona e fa SARS maikarabelo a go phethagatša koketšo ya boitšhimolliši bja motšhelo. Koleka ya dikoloto ke enngwe e bjalo, kafao SARS e tlo sepetša mošomo ka potlako wa go koleka dikoloto ka moka, ka nepo ya tsepelelo ya dikoloto tša go se ngangišwe. SARS e lemoga mathata a ikonomi ya Afrika Borwa le kamego yeo se se ka bago le yona go kakaretšo ye palo ya sekoloto seo se kolekilwego.

Tagafara ya SARS e theilwe mo go koleka ya motšhelo, kaonafatšo ya obamelo le nolofatšo ya kgwebo ya nnete. Sa bohlokwa, se se dikanetša tshekatsheko ya tiropapalo ya ikonomi le ka fao tiropapalo e bjalo e ka amago motšhelo le dikoleka tša ditseno tša khasetomo. Ka go phethagatša obamelo ya lenaneo ka potego, SARS e maemong a mabotse a go koleka metšhelo ka moka yeo swanetšego go lefelwa go ditšhelete tša naga.

Ka phethagatšo ya lenaneo la obamelo, SARS e tloga e šoma go tšwa kgopolong ya gore balefela motšhelo ba a botega gape ba nyaka go thušwa go fihlelela boitlamo bja bona bja semolao. Go dira bjalo, SARS e fana ka hlathollo le tiišetšo go balefela motšhelo go fihlelela boitlamo bja bona le go ba nolofaletša go dira di transekšene ntle le setheo ntle le tšhitišo. Fao go hlokegago, SARS e tiiša maikarabelo a semolao. Bodudi bja naga bja ditšhelete, le boikemelo bja naga ya rena bja go phethagatša bokamoso bja rena, bo hloka tirišo ya didirišwa tša selegae go thekga dinyakwa tša pele ka tšhelete. Tagafara ya semolao ya SARS e kgontšha mmušo go thekga ditirelo tše bohlokwa ka tšhelete. Ditirelo tše di thekga batho ba bantši bao ba hlokofaditšwego magareng ga rena, di iša bana sekolong, di lefela diphenšene, di lefela mphiwafela wa bana le go šireletša bao ba sa šomego.

Mola SARS e dutše e katana le go fana ka hlatollo ya semola, e hlompha ditokelo tša balefela motšhelo tša go diriša ditokelo tše ka molao. Ditokelo tše magareng ga tše dingwe, di akaretša kgopelo ya ditefelo gore di diegišwe goba di lefelwe ka mokitlana, goba go ngangišana ka sekoloto. Ntle le ngangišo, tsela yeo e lebilwego e tlo ba le ditlhohlo ge re dutše re hlohleletša balefela motšhelo go lefela dikoloto tša bona tše di šaletšgo le dipušetšo ka boithaopo. SARS e ipiletša go balefela motšhelo go šoma le rena go lefela sekoloto seo se šaletšego morago. Gape re holofetša balefela motšhelo

bao ba obamelago gore re tla diriša tšohle tša semolao go abela kimelo ya motšhelo ka paale ka go šomana le go hloka obamelo.

Ka ngwaga wa ditšhelete wa 2024/2025, SARS e thušitše go lwantšha tekanyo ya hlokego ya mošomo ka go dira lesolo la go hira lego tlhahla bašomi ba bampsha ba 800 bo koleka dikoloto. Mošomo wo o thomile ka mogala mo go hlokegago, go akareditšwe le khiro ya didirišwa tša semolao go balefela motšhelo bao ba kolotago setheo se. Tshedimošo ye e theilwe ka tebo ya go tšwa go methopo ya data ya leloko la boraro.

SARS e ithutile tše dintši ka kotlelo ya koleka ya dikoloto ya 2024/25. Maitekelo a swanetše go phethagatša dikoleka tša bonnyane bja R20 billion.

Go fihlelela tekanyo ya yona ya ditseno tše di boeditšwego lenyaga, SARS e tlo:

- Hlwekišo le tirišo ya data e tšweletšego ya go sekaseka le bohlale bja ekišo go kgesa dikotsi tša obamelo ya motšhelo, tswalelo ya sekgoba sa motšhelo, le go kaonafatša kakaretšo ya ditekanyo tša obamelo. Ka go tswalanya katološo ya methopo ya data ya leloko la boraro, e bjalo ka tshedimošo ya go panka le megolo, mokgwatšhomo o ka lekola motšhelo ka othomethiki gomme ka phethagalo e ka šupetša bao ba sa begego letseno ka botlalo, ka fao e tla maatlafatša maitekelo a go lwantšhana le efogo ya motšhelo.
- Go lwantšhana le ikonomi yeo e sego molaong, kudu ka go disektara tša ditseno tše dintši bjalo ka motsoko, dinotagi, le makhura. Ka kaonafatšo ya tiišetšo ya letsogo la molao kgatllhanong le go mokola, dithoto tša mokokotelo, ditransekšene tša mmara ka wo o sego molaong, SARS e nepile go hwetša gape ditseno tše di lahlegilego le go thibela go se obamele ga išago go disektara tša ikonomi yeo e sego ya semmušo.
- Katološo ya motheo wa motšhelo ka go šupetša le go ngwadiša batho ka mokgwatšhomo le dikgwebo tše di šomilego ka ntle ga mokgwatšhomo wa motšhelo wa semmušo. Tebanyo ya disektara tša thatafalela motšhelo go ikonomi ya semmušo, kudu dikgwebo tše nnyane le batho bao ba itšhomelago, go thekga tshepetšo ya koketšo ya ditseno le go thuša go fokotša go tshepela go motheo wa motšhelo o mosesane.
- Go tswalela sekgoba sa motšhelo ka go beeletša go mabokgoni a go tšwetšwapele le mekgwatšhomo.

Khomišinare wa SARS, Mra. Edward Kieswetter o boletše gore “tekanyo ya ditseno ya go boeletšwa e okeditšwego e ra gore SARS e swanetše go šoma ka thata go fihlelela bophelo bjo bo kaone bja maAfrika Borwa. Ntle le ngangišano, SARS e bapala karolo e kgolo ya go tliša diphetogo le karolo ya go fa thekgo ya ditšhelete ya go batamela 90% ya ditshenyagelo tša mmušo, tseo di lego bohlokwa go fa tirelo ya mphiwafela wa phenšene ya batšofe, ditirelo tša maphelo le go fana ka ditirelo tša leago tseo ntle le tšona bontši bja badudi ba mo nageng ba be ba tlo šaparego. Ke maikarabelo ao re a swarago ka boikokobetšo, gomme re holofela go a fihlelela”.

*“Ke rata go leboga balefela motšhelo bao ba obamelago le bagwebi, bao ba tšwetšego pele go bapala karolo ya bona ya go aga naga ya rena, **Ndza khensa**. Go bašomi ka moka ba SARS, mešomo ya lena e thata le kgotlelelo di tloga di kganya. Ditseno tša motšhelo tseo le di kolekilego ke kgaphamadi yeo e kgontšhago mmušo go aga Pušo ya bokgoni. **Ke a le leboga!** - o phethile ka go realo”.*

Go hwetša tshedimošo enngwe, ka kgopelo igkokaganye le SarsMedia@sars.gov.za